

10

Cikli I studimeve: Master I Shkencave

Dega: Menaxhim Risku

Lënda: Përshtatja ndaj ndryshimeve klimaterike.

Tema: Analiza e ndryshimeve të politikave ekologjike ruse.

Punuan: Blediana Hyna

Denis Fejzullaj

Eglantina Vila

Erisa Daci

Evisa Nelaj

Pranoj: Dr. Elona Pojani

Tablea e permbajtjes.

Hyrje - Avantazhet konkurruese të Rosisë.....	3
Problemet mjedisore ne Ekonominë Ruse.....	5
Modernizimi i sistemit mjedisor Rus.....	6
Mekanizmi vullnetar i orientuar drejt tregut të përgjegjësishë mjedisore.	8
Certifikimi i pyjeve.	8
Standardet ndërkombëtare të menaxhimit dhe raportimi jo-financiar.	8
Masat per te promovuar mekanzima vullnetare tregu.	9
Energjia dhe efikasiteti mjedisor.	10
Konkluzione.....	11
Referenca:.....	12

Ky punim ofron një përmbledhje të mënyrës se si politikat Ruse të mjedisit mund të veprojnë si një instrument për të rritur konkurrencën ekonomike ndërkombëtare të Ruisë. Në veçanti, ky punim identifikon dhe analizon disa fusha thelbësore të lidhura me mjedisin, të cilat aktualisht kufizojnë konkurrencën ndërkombëtare të Ruisë. Ky punim gjithashtu ofron dhe diskuton një sërë zgjidhjesh 'të gjelbërta' për të përmirësuar konkurrencën ndërkombëtare të ekonomisë Ruse.

Hyrje - Avantazhet konkurruese të Ruisë.

Përparësitë kryesore globale të konkurrencës së Ruisë janë kapitali i saj njerëzor dhe kapitali mjedisor përfshirë burimet e saj natyrore. Të dy janë të ndërlidhur dhe varen nga njëri-tjetria. Ashtu si shëndeti dhe mirëqenia e popullit rus në një masë të madhe varet nga gjendja e mjedisit.

Kohët e fundit, lloji i kapitalit i cili ka siguruar përparësinë globale të Ruisë (përfshirë eksportin e naftës dhe burimeve të tjera natyrore) është ndikuar negativisht. Për më tepër, megjithëse PBB e Ruisë u rrit me një mesatare prej 6.5% në vit (midis 1999 dhe 2008), popullsia e Ruisë dhe kursimet e rregulluara neto të Ruisë janë ulur. Sipas Bankës Botërore, normat e kursimeve të rregulluara neto në Rusi në vitin 2006 ishin negative dhe ranë në -13.8%, kryesisht për shkak të shterimit të burimeve natyrore (shih Tabelën 1 më poshtë).

Table 1. Adjusted Net Savings for Selected Countries in 2006.⁶

Country	Adjusted Savings (%)	Country	Adjusted Savings (%)
Japan	15.8	Russia	-13.8
Germany	12.1	Czech Republic	14.7
France	11.4	Poland	7.8
Great Britain	6.9	Ukraine	4.1
Canada	5.4	China	36.1
USA	4.1	India	20.6
Norway	9.2	Brazil	3.5
Euro Zone	12.0	Worldwide	8.3

Ka një hapësirë të konsiderueshme për të kërkuar dhe identifikuar mënyra të reja në të cilat përparësia konkurruese ndërkombëtare e Ruisë mund të rritet. Në këtë aspekt, 'gjelbërimi' i ekonomisë ruse ofron mënyra të reja dhe interesante me anë të së cilave Rusia mund të forcojë më tej avantazhin e saj strategjik në tregjet globale. Jo vetëm që çështjet mjedisore luajnë një rol gjithnjë e më të madh në ekonominë botërore, por ato po bëhen edhe më të rëndësishme

me problemet kryesore që lidhen me rritjen e ndotjes, përshpejtimin e ndryshimit të klimës dhe shterimin e burimeve natyrore (përfshirë burimet ujore).

Për shkak të statusit të saj gjeopolitik, Rusia mund të konsiderohet si një 'fuqi mjedisore', pasi ajo zotëron afërsisht 9% të të gjithë 'biokapacitetit' në planet (1,2 miliardë nga 13,6 miliardë 'gha'). "Në të vërtetë, ndryshe nga Kina, India, Vendet e BE dhe SHBA, të cilat janë 'debitorë ekologjikë', Rusia është një 'kreditor ekologjik'. Kështu, duke marrë parasysh mungesën e mjedisit dhe veçanërisht në këto kohë sfiduese financiare, kapitali natyror dhe mjedisor i Rusisë duhet të përdoret për përfitimet e saj.

Rusia mund të ndjekë mënyrën në të cilën Brazili përfiton nga biokapaciteti që zotëron. Brazili është i vetmi vend që tejkalon Rusinë në lidhje me biokapacitetin (në shifra absolute) dhe është një vend që përdor në mënyrë aktive avantazhin e tij për të qenë një super super fuqi mjedisore në proceset politike dhe ekonomike botërore.

Sidoqoftë, tendenca e Rusisë për të zbratur burimet e saj natyrore dhe kapitalin mjedisor minon aftësinë e saj për të përfituar nga biokapaciteti i saj - dhe kështu minon aftësinë e saj për të siguruar rolin e saj si një lojtar kryesor në sigurinë globale të energjisë. Elementet që kufizojnë aftësinë e Rusisë për të përfituar nga biokapaciteti dhe potenciali i saj i eksportit janë si më poshtë:

- intensiteti i lartë i energjisë dhe burimeve të ekonomisë ruse
- përdorim joefektiv i kapitalit natyror dhe mjedisor
- investime të pamjaftueshme në metodat intensive të prodhimit të mineraleve vendase

Kështu, për të rritur konkurrencën ndërkombëtare të ekonomisë ruse dhe për të arritur qëllimet e përcaktuara nga "2020, Koncepte për zhvillimin afatgjatë social dhe ekonomik të Federatës Ruse", Rusia duhet të ruaj kapitalin e saj dhe jo ta shfrytëzoj mbi kapacitetet.

Dekreti Presidential 'Për Masat për Rritjen e Energjisë dhe Efektivitetin Mjedisor të Ekonomisë Ruse', i datës 4 qershor 2008 ('Dekreti i Eficiencës së Energjisë') "dhe" Udhëzimet Kryesore të Politikave Shtetërore që synojnë rritjen e efikasitetit të Sektorit të Energjisë përmes Përdorimit të Burimeve të Ripërtëritshme të Energjisë për periudhën deri në vitin 2020', miratuar nga Kryeministri rus më 20 janar 2009, padyshim që përfaqësojnë hapa drejt rritjes së konkurrencës së ekonomisë ruse përmes fillimit të 'proceseve të gjelbërimit'. Megjithatë, një përparim në sferën e kapitalizimit të biokapacitetit të madh të Rusisë do të kërkonin shumë më tepër përpjekje. Në këtë drejtim, kriza aktuale financiare ofron një mundësi të shkëlqyeshme për Rusinë për të rishikuar dhe ri-nisur strategjitë e saj mjedisore (dhe biokapacitetin) dhe për të

rivlerësuar rreziqet e natyrshme në strategjitë e zhvillimit ekonomik të modës së vjetër (të paqëndrueshme) .

Më poshtë përcaktohen disa probleme specifike socio-mjedisore dhe karakteristikat e ekonomisë ruse. Pas kësaj, diskutohen zgjidhje ekonomike racionale për to, të cilat mund ta shndërrojnë Rusinë nga të qenit një furnizues global i burimeve natyrore në “bankë natyrore” të ekonomisë së re globale.

Problemet mjedisore ne Ekonominë Ruse.

Cilësia e mjedisit e afro 15% të territorit të Rusisë, e cila është okupuar nga 60% e popullsisë ruse, është e pakënaqshme. Raportohet se "banorët rusë mesatarisht humbin deri në 1 vit të jetës së tyre për shkak të ndotjes së ajrit - dhe deri në 4 vjet në qytetet më të ndotura. Për më tepër, ndotja e ajrit përbën deri në 8% të nivelit të përgjithshëm të vdekjeve në Rusi.

Përafërsisht 10 milion njerëz në Rusi përdorin ujë të pijshëm i cili përmban një ose më shumë substanca të dëmshme në sasi më të larta se vlerat maksimale të lejueshme. Shkalla e dëmit ekonomik që rezulton nga ndikimi i ndotjes së ajrit dhe ujit në shëndetin kombëtar të Rusisë vlerësohet të jetë së paku 4-6% e PBB-së.

Kur krahasohet me vendet e tjera të BRIC, nivelet e reduktuara të përgjegjësisë mjedisore të bizneseve ruse rezultojnë në mallra ruse (veçanërisht mallra me një pjesë të lartë të vlerës së shtuar) që kanë probleme në depërtimin në tregjet ndërkombëtare të cilat njihen për nivelet e tyre të larta të ndërgjegjësimit të mjedisit të konsumatorit. Për shembull, eksporti i karburantit motorik nga Rusia është i kufizuar pasi që makinat e jashtme vendosin kërkesa teknike dhe ekologjike shumë më të rrepta për një karburant të tillë sesa tregu i brendshëm rus.

Karakteristikat e mjedisit ekonomik rus ndikojn drejtpërdrejt në disponueshmërinë e huave për bizneset ruse, të cilat janë me rëndësi jetike gjatë një krize financiare. Të dy institucionet financiare ndërkombëtare (p.sh., Korporata Ndërkombëtare e Financave ('IFC') ose Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim ('BERZH') dhe bankat kryesore private që veprojnë në përputhje me Parimet e Ekuatorit. Ato kërkojnë që të gjitha projektet që financohen nga ata të jen në përputhje të rreptë me standartet ndërkombëtare të mjedit duke vepruar në përputhje me këto kërkesa. BERZH, për shembull, pranoi në 2008 se pjesëmarrja e saj në financimin e hidrocentralit Boguchanskaya ishte një gabim. Rreziqet mjedisore gjithnjë e më shumë po merren parasysh jo vetëm nga institucionet financiare të vendeve të OECD-së, por edhe nga bankat në kombet e tjera, përfshirë Brazilin, Afrikën e Jugut dhe Kinën.

Problemet e përmendura më lart dhe karakteristikat socio-mjedisore të zbatueshme ndaj ekonomisë ruse ka nevojë për rishikim. Nëse ato adresohen në mënyrë efektive dhe të shpejtë, ato premtojnë të përmirësojnë ndjeshëm konkurrencën ndërkombëtare të Rusisë. Më poshtë diskutohen zgjidhjet e mundshme dhe mënyrat në të cilat mundësohet gjelbërimi i ekonomisë ruse.

Modernizimi i sistemit mjedisor Rus.

Është e pamundur të rritet konkurrenca ndërkombëtare e ekonomisë ruse pa modernizim të plotë të të gjithë sistemit të menaxhimit mjedisor ('EMS') dhe të institucioneve kontrolluese ruse. Sidoqoftë, edhe 'Doktrina Mjedisore e Federatës Ruse', një dokument strategjik i cili u miratua në 2002, është mesatarisht progresiv, por nuk vendos mekanizmat e kërkuar për një modernizim të tillë.

Analiza krahasuese e praktikave të menaxhimit mjedisor të vendeve të zhvilluara ekonomikisht, vendeve të mëdha në zhvillim (të tilla si Meksika, Kina dhe India), ish Republikat Sovjetike (të tilla si Kazakistani dhe Ukraina) dhe në Rusi, dëshmon se Rusia po mbetet pas ne disa komponent të EMS. Ndryshimet e pajustificuara në ligjet ruse gjatë dhjetë viteve të fundit kanë kontribuar që Rusia të mbetet prapa në këtë drejtim. Dallimet kryesore midis EMS ruse dhe shembujve më të mirë të praktikave internacionale të EMS janë:

- Njohurit e kufizuara të oficerëve qeveritarë rusë për problemet mjedisore.
- Rregulloret e bollshme, bashkëjetesa e standardeve me boshllëqet dhe kontradiktat në ligjet mjedisore dhe rregulloret;
- përdorimi shumë i kufizuar i procedurave të vlerësimit të mjedisit dhe vlerësimit të ndikimit në mjedis për projektet në Rusi.
- shpërndarje e paqartë dhe jo racionale e përgjegjësisë midis agjencive federale ruse, rajonale dhe komunale që ushtrojnë kontrollin mjedisor;
- mungesa e një sistemi të hapur publik që mundëson pajtimin dhe mbrojtjen e interesave të grupeve të ndryshme shoqërore.

Fuqitë politike të Rusisë janë të vetëdijshme për nevojën për të përmirësuar situatën. Në Janar 2008, u mbajt një takim i posaçëm i Këshillit Rus të Sigurisë, në të cilin Vladimir Putin (Presidenti i atëhershëm i Rusisë) deklaroi se qëllimi ishte. për të krijuar kushte të nevojshme për të siguruar që rritja e ardhshme e ekonomisë ruse të bazohet në standardet e higjenes së mjedisit.

Kërkesa e mëtejshme publike për përmirësimin e gjendjes së EMS në Rusi u pasqyrua në Dekretin e Efikasitetit të Energjisë.

Në mënyrë që të pajtohet me vendimet e marra nga Këshilli Rus i Sigurimit dhe me Dekretin e Efiçencës së Energjisë, Ministria e Burimeve Natyrore dhe Ekologjisë së Federatës Ruse ('MNR') sugjeron zbatimin e masave të mëposhtme për të përmirësuar EMS në Rusi:

- kalimi nga rregullimi subjektiv mjedisor në parime të unifikuara, të cilat zhvillojnë standarde rregullatore të bazuara në teknologjitë më të mira të disponueshme, së pari, përmes braktisjes së sistemit aktual të 'standardeve (kufijve) të emetimeve dhe shkarkimeve për ndërmarrjet ekzistuese, të vendosura mbi një bazë të përkohshme. ;
- prezantimi i një sistemi të integruar të lëshimit të lejes mjedisore, duke përfshirë një procedurë të amplifikuar për ndërmarrjet e biznesit të vogël dhe të mesëm;
- kalimi nga sistemi i përdorimit të burimeve natyrore të "lejuara" në një sistem ku deklaratat lëshohen në lidhje me subjektet, aktivitetet e biznesit të cilave u përmbahen standardeve mjedisore dhe nuk kanë ndikim të dukshëm në mjedis;
- rritja drastike e rolit të auditimit mjedisor;
- rritjen e nivelit të gjobave (ose akuzave) që u shqiptohen subjekteve që kanë një ndikim negativ në mjedis;
- zëvendësimi i sistemit aktual, me të cilin vendosen lidhjet penale për ndotjen e veçantë me një sistem të ri, me të cilin ndotësit duhet të përdorin sistemin gjyqësor për të rimarrë kostot e tyre për dëmshpërblime ose për të kërkuar korrupsion në dëm të shkaktuar nga sistemi gjyqësor;
- krijimin e një sistemi të stimujve ekonomikë (përfitime tatimore dhe jo-tatimore, sigurime mjedisore).

Ndryshimet në EMS ruse siç propozohet nga MAR, duket se janë të arsyeshme dhe synojnë sjelljen e sistemit rus në përputhje me praktikën ndërkombëtare. Sidoqoftë, MNR ka një konflikt të caktuar interesi, pasi vepron jo vetëm si agjenci ruse e mbrojtjes së mjedisit, por edhe si autoritet licencues. Për më tepër, problemi kryesor mjedisor i Rusisë nuk është se legjislacioni mjedisorë i Rusisë është i dobët, por që zbatohet dobët dhe administrohet dobët si në rajon dhe nivel lokal. Sipas një burimi në vetë MNR, askush nuk mund të gjejë një kompani të vetme ose një pus të vetëm në Rusi që të veprojë në përputhje të plotë me ligjet mjedisore.

Prandaj, përveç reformës rregullatore mjedisore shtetërore në Rusi, çështja e një rëndësie të madhe është 'paracaktimi' i faktorëve të tjerë, të cilët përcaktojnë praktikën e përdoruesve të burimeve natyrore, përkatësisht:

- zhvillimin e institucioneve të shoqërisë civile;
- rritja e ndërgjegjësimit mjedisor të konsumatorëve (si individual ashtu edhe institucional);
- zbatimi i mekanizmave vullnetarë të orientuar drejt tregut që synojnë përgjegjësinë mjedisore të bizneseve

Mekanizmi vullnetar i orientuar drejt tregut të përgjegjësive mjedisore.

Mekanizmat vullnetarë të rregullimit të mjedisit të orientuar drejt tregut, të tilla si çertifikimi dhe raportet jo financiare, janë shumë më rezistente ndaj rreziqeve të korrupsionit ose presionit administrativ. Ato mekanizma në shumë raste mund të jenë alternativa efektive ndaj rregullimit administrativ (të ashtuquajturat pengesa administrative) në ruajtjen e mjedisit dhe natyrës.

Certifikimi i pyjeve.

Rusia ka akumuluar përvojë mjaft pozitive në sferën e masave të çertifikimit për pyjet. Përdorimi i sistemit të çertifikimit vullnetar të pyjeve i zhvilluar nga Këshilli i Mbikëqyrjes së Pyjeve ('TSC'), ka rritur në mënyrë të konsiderueshme konkurrencën dhe atraktivitetin e investimeve të ndërmarrjeve ruse të druri. Për 10 vitet e fundit, Rusia ka rritur sipërfaqen e pyjeve të çertifikuar sipas standardeve më të larta mjedisore dhe sociale të dhëna me qera, e dyta pas Kanadas. Sidoqoftë, çertifikimi vullnetar i pyjeve në Rusi është zhvilluar kryesisht për shkak të udhëheqjes aktive të organizatave brenda Rusisë, dhe deri në 2006, një çertifikim i tillë vullnetar ndërkombëtar, në të vërtetë, kishte mbështetje nga menaxhmenti i shtetit dhe organet që rregullojnë industrinë ruse.

Standardet ndërkombëtare të menaxhimit dhe raportimi jo-financiar.

Duke pasur përvojë të kufizuar në konkurrencën në tregjet globale, ndërmarrjet ruse kanë qenë të ngadalta në zbatimin e standardeve ndërkombëtare të menaxhimit të korporatave dhe të mjedisit në planet. Rusia renditet e 50-ta në të gjithë botën me vetëm 267 lëshime certifikatash, shumë poshtë Kinës (renditur e para me 30,448 çertifikata) dhe Japonisë (e dyta me 27,955 çertifikata). Rusia në thelb po mbetet pas shumë vendeve të krahasueshme me një ekonomi në zhvillim. eksportimi i produkteve me një pjesë të lartë të vlerës së shtuar, dmth., në Kinë dhe Indi (shih Tabelën 2 më poshtë).

Table 2. ISO 14001 Environmental Management Standard Certification.²⁴

Country's ranking in 2007	Country	Number of certificates at the end of year						
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	China	1,085	2,803	5,064	8,862	12,683	18,842	30,489
2	Japan	8,123	10,620	13,416	19,584	23,466	22,593	27,955
3	Spain	2,064	3,228	4,860	6,473	8,620	11,125	13,852
4	Italy	1,295	2,153	3,066	4,785	7,080	9,825	12,057
5	Great Britain	2,722	2,917	5,460	6,253	6,055	6,070	7,323
6	Republic of Korea	880	1,065	1,495	2,609	4,955	5,893	6,392
7	USA	1,645	2,620	3,553	4,759	5,061	5,585	5,462
8	Germany	3,380	3,700	4,144	4,320	4,440	5,415	4,877
9	Sweden	2,070	2,730	2,330	3,478	3,682	3,759	3,800
10	France	1,092	1,467	2,344	2,506	3,289	3,047	3,476
12	India	400	605	879	1,250	1,698	2,016	2,640
15	Brazil	350	900	1,008	1,800	2,061	2,447	1,872
18	Turkey	91	135	240	338	918	1,423	1,402
36	South Africa	169	264	378	393	540	485	530
50	Russia	12	23	48	118	185	223	267
	Worldwide	36,464	49,440	64,996	89,937	111,162	128,211	154,572

Masat per te promovuar mekanzima vullnetare tregu.

Zhvillimi me sukses i mekanzimeve vullnetare te orientuar nga tregu per sa i perket pergjegjesive mjedisore ne Rusi kerkon edhe ndihmen e shtetit. Rusia duhet, me ane te legjislacionit te saj te beje te mundur nje treg sa me te barabart per cdo kompani, qofshin ato te cilat vullnetarisht ndermarrin nisma ekologjike si dhe ato qe nuk ndermarrin. Eshte e kuptueshme se kompanite te cilat i shmangin politikat ekologjike kan nje avantazh jo te ndershem, si rrjedhoje shtetit duhet te nderhy per kete gje. Disa sektore te cilet kan vuajtur konkurrencen jo te ndershme ne kete aspekt jane:

- Pyjtaria.

Disa kompani lendesh drusore implementoj sisteme te cilat ndjekin tregetit e paligjshme te lendeve drusore ne menyre qe te sigurojn konkureshmerin e tyre boterore. Gjithsesi ekzistojn disa kompani te cilat tregetojn qellimisht lende drusore me origjine ilegale sepse ato jan me cmime shume te ulta te cilat nuk mund te konkurohen nga kompanite e ndershme te cilat duhet te paguaj per lejet qe marrin per prerjen e pyejeve, politikat ambientaliste dhe taksat.

- Sektori i naftes.

Per shkak te shtyrjes se implementimit te politikave ambientaliste ne sektorin e naftes ne Rusi, Lukoil, e cila kalon ne standarte te larta ambientaliste qe prej 2006, eshte ne disavantazh te vazhdueshem kunder kompanive te cilat nuk i ndermarrin keto masa.

Energjia dhe efikasiteti mjedisor.

Një masë e mëtejshme efektive përmes së cilës Rusia mund të sigurojë një rritje fillestare dhe efektive të ekonomisë së shkallës që rrjedhin nga azhurnimi dhe 'paralajmërimi' i njësive të brendshme industriale dhe proceseve të biznesit, është zbatimi i kërkesave në lidhje me energjinë dhe eficiencën e produkteve dhe shërbimeve të blera nga ai shtet në nivelet kombëtare, rajonale dhe komunale.

Përvoja e huaj është e dobishme në këtë drejtim. Për shembull, Bashkimi Evropian ka integruar strategji mjedisore në politikat e prokurimit publik të BE-së në nivelin e Direktivës Evropiane 2004/17 / BE (datë 31 Mars 2004) dhe në politikat e BE-së për prokurimin e gjelbër në nivelin e shumicës së anëtarëve shtetet (Austri, Belgjikë, Great Britain, Gjermani, Greqi, Danimarkë, Hollandë, Francë në fund). Praktikrat e ngjashme ekzistojnë në shumë vende të tjera, përfshirë Kanadanë, Impart, Zelandën e Re, Meksikën dhe SH.B.A. "

Në mënyrë që të promovojnë dhe të sigurojnë që mallrat dhe shërbimet ruse bëhen energji dhe efikase për mjedisin, masat praktike duhet të përfshijnë:

- përfshirja e kërkesave të eficiencës së energjisë në aktet rregullative teknike (p.sh., kërkesat specifike për enetgjinë / konsumin e karburantit nga makineritë dhe pajisjet, humbja e nxehtësisë nga ndërtesat, konsumi i ujit nga impiantet e trajtimit të ujit) dhe zhvillimi i mëtejshëm i instrumenteve rregullatorë në lidhje me përgjegjësinë mjedisore dhe sigurinë (p.sh., ligjshmëria e produkteve me origjinë natyrore dhe përdorimi i pyjeve në mënyrë të qëndrueshme të confirmuara nga çertifikimi vullnetar i pyjeve);
- plotësimin e ligjeve të prokurimit publik dhe akteve rregullatore, duke rezultuar në përfshirjen e dispozitave që u japin përparësi mallrave që përputhen me standardet më të larta të efikasitetit të energjisë dhe ligjshmërisë, si dhe mallrave që vijnë nga burime të qëndrueshme mjedisore siç konfirmohet nga ndërkombëtarët dhe / ose certifikata të njohura ndërkombëtarisht (p.sh., FSC - për produktet e industrisë pyjore);
- Zbatimi i etiketimit të mallrave që vlerëson nivelet e efikasitetit të brendshëm, duke përfshirë etiketimin e detyrueshëm të pajisjeve dhe makinerive që konsumojnë energji nga nivelet (klasat) e efikasitetit të energjisë;
- vendosja e procedurave të detyrueshme, ku korporatat në pronësi të qeverisë dhe ndërmarrjet shtetërore plotësisht në pronësi duhet të publikojnë raporte jo financiare për zhvillimin e qëndrueshëm dhe raporte të tilla të certifikohen nga një palë e tretë e pavarur;

- nxitjen e kompanive, të cilat janë pjesërisht ose plotësisht të zotëruara nga qeveria Ruse, të fillojnë mekanizmat vullnetar të përgjegjësive mjedisore përmes përfaqësuesve të qeverisë në bordin e drejtorëve.

Konkluzione

Kriza financiare globale që shpërtheu në gjysmën e dytë të vitit 2008 ka nxjerrë në pah një shpërndarjen të pabarabartë të rreziqeve që çojnë në despabilitet të ekonomisë dhe që më shumë vlerësojnë të rrezikut, duke përfshirë vlerësimet e rrezikut mjedisor, duhet të merren parasysh. Kështu, reduktimi i diversifikimit dhe zvogëlimi i rreziqeve (përfshirë rreziqet mjedisore) dhe një qasje inovative për përdorimin e të gjitha llojeve të kapitalit, duke përfshirë natyrën (mjedisin kapitali i radhës) dhe burimet natyrore, do të ndihmojnë në parandalimin e ngjarjeve të krizës në të ardhmen (financiare ose të tjera), për të arritur në ekonominë ruse.

Zhvillimi ekonomik 'i gjelbër' i Rusisë mund të bëhet instrumenti më i rëndësishëm për modernizimin e ekonomisë ruse. Do të mundësojë tranzicionin e Rusisë drejt një inovacioni të përgjegjshëm social dhe mjedisor dhe do të ndihmojë në arritjen e qëllimeve të përcaktuara në "2020, Koncepte Socio-Ekonomie të zhvillimit afatgjatë të Federatës Ruse". Zhvillimi i Federatës Ruse në fushën e ekologjisë bëhet i rëndësishëm edhe në fushën e mallrave dhe shërbimeve në tregun global (veçanërisht në vendet e zhvilluara). Përgjegjësia mjedisore e biznesit, përkatësisht të biznesit prodhues, bëhet tepër e rëndësishme sidomos kur i shet konsumatorit final. Kështu që zhvillimi ekologjik i Rusisë do të bëjë të mundur diversifikimin e portofolit të eksporteve ruse.

Referenca:

Environmental Finance and Socially Responsible Business in Russia by Wybe Th. Douma & Fiona M. Mucklow.

Green economy and related concepts: An overview. (Eleonore Loiseau, Laura Saikku, Riina Antikainen, Nils Droste, Bernd Hansjürgens, Kati Pitkänen, Pekka Leskinen, Peter Kuikman, Marianne Thomsen)

I. M. Krasovskaya, Environmental-Economic Mechanism of Nature Management: Theory and Practice (North-Caucasian Research Center of the Higher School, Rostov-on-Don, 2002).

Improving Environmental Charges Using Results of the Forecast of the Environmental and Economic Development of the Russian Federation (T. O. Tagaeva)

K. G. Gofman, "Ecologization of the Tax System," EKO, no. 3.